

A vajdasági magyarság életminőségének felmérése

Az életminőséggel kapcsolatos viták évszázadosak. Már Arisztotelész is foglalkozott a problémakörrel. Tőle ered az „eudaimonia” kifejezés, amit leginkább boldogságként fordítanak. Az utolsó évszázadokban keletkeztek használható neologizmusok, mint pl. az „élhetőség”, amit az épített, pl. városi környezetre értenek, illetve annak hatására az ott lakók életminőségére, de a mai értelemben felvetődő életminőség problémaköre csak a múlt évszázadban kezdett artikulálódni.

A XX. század második felétől az **életminőség javítása** a fejlett társadalmak egyre inkább **központi** társadalom-, és gazdaságpolitikai **kérdésévé** vált, és vizsgálata is aktualizálódott. A gondolat, mely szerint az egyoldalú gazdasági növekedés és a pénzhajhászás helyett az életminőségnek kell a politikai gondolkodásunk **középpontjába** kerülnie, ma egyre elfogadottabb. E szerint a politika és az egész társadalom legfontosabb **célja** az életminőség folyamatos **növelése** kell, hogy legyen.

Az életminőség lényegében a boldogsággal azonos, és hétköznapi értelemben az étellel való elégedettség, illetve elégedetlenség mértékeként lehet leginkább meghatározni és megközelíthető azon tényezők szempontjából, amelyek kialakítják az **életminőség feltételeit** - inputok és az életminőség állapotának jellemzőit – outputok alapján.

Szerbiában a politikai pártok is felhasználják az újvidéki SCAN ügynökség közvélemény-kutatási eredményeit. A 2006. március – áprilisi jelentés első kérdése a családok anyagi helyzetére, még a második kérdés az életminőségre vonatkozott. Az 1700 megkérdezett szerbiai lakos 50,4 % úgy vélte, hogy ugyanúgy él, 28,4% úgy vélekedett, hogy rosszabbul él és alig több mint 11 % gondolta, hogy jobban él, mint az előző évben.

Jellemző, hogy csak egy **globális kérdés** formájában jelenik meg a közvélemény kutatásban az **életminőség**, bár jellemzően több kérdést szoktak feltenni, amivel bizonyos szintig ellenőrizni lehet a válaszok konzisztenciáját. (Csak példaként említjük a VITAS Healthcare Corporation, Miami – FL és Ira R. Byock MD, Missoula, Montana által, a Missioula – Vitas Quality of Life Index (25) számításához használt kérdőívet, amelyben a globális – általános jellegű kérdéscsoport mellett megjelentek az egészségi megnyilvánulásokra, életfunkciókra, interperszonális kapcsolatokra, jó közérzetre vonatkozó, és transcendens kérdések is, mégpedig olyan bontásban, hogy a kérdésekre adott válaszok ellenőrzik egymást, csökkentik a konformitást és növelik a konzisztenciát.)

Pozitívan értékelhető, hogy Szerbiában van olyan jellegű közvélemény kutatás, amely ilyen kérdésekkel foglalkozik, **de nem biztos, hogy módszertanilag kiforrott**, és az sem biztos, hogy létezik már megfelelő közgondolkodás és a lakosság legalább megközelítőleg ugyanazt érti az életminőség alatt.

A mai napig csak az egész országra kiterjedő és **nem is tudományosan alátámasztott** vizsgálati anyag érhető el csak az életminőséggel kapcsolatban, amiből a mintavétel sajátosságai miatt egyáltalán **nem lehet leszűrni következtetéseket a vajdasági magyarságra vonatkoztathatóan**. Ahhoz, hogy felmérjük a vajdasági magyarság életminőségét egy széles körű **empirikus kutatásra** alapozott tudományos-kutatói munkát kell elvégeznünk. Ennek eredményeit pedig mind tudományos körökben mind a közösségünk fennmaradásának érdekében fel tudunk használni helyzetünk elemzésére illetve az elkövetkező évek **nemzetstratégiájának** kialakítására.

A Regionális Tudományi Társaság a **Magyar Nemzeti Tanáccsal** karöltve felvállalta ezt a feladatot, annak érdekében, hogy végre tisztában legyünk azokkal a tényekkel, amik **életminőség** szempontjából jelenleg a **vajdasági magyarságot jellemzik**, és ebből a tényekből kiindulva tudjuk a következő lépéseket megtenni. Legyen szó bármilyen tervezésről, stratégia alkotásról elsődleges feladat minden esetben a **jelenlegi helyzet felmérése**. Nem szabad azt elfelejtenünk, hogy az ország, a többségi nemzet számára sem állnak jelen pillanatban rendelkezésre adekvát tudományosan alátámasztott adatok az életminőségre vonatkoztatva, így, ha nekünk lesznek előbb tudományos eredményeink, akkor az államhoz és a többségi nemzethez fűződő viszony kialakítását is könnyebben tudjuk alakítani.

A Regionális Tudományi Társaság tudományos potenciáljára, és kiépített infrastruktúrájára támaszkodva el tudja végezni ezt a **kutatást mely két fő fázisból áll**:

Az első fázis a terepi **empirikus** kutatás, mely kérdőívek kitöltéséből áll. Előzetes számításaink szerint ahhoz, hogy kellően megalapozott tudományos értékkel bíró eredményeket kapjunk mintegy **3000 interjú** elkészítésére van szükség, amely szám a vajdasági magyarság lélekszámának 1%-át képviseli.

A mintát úgy kell kialakítani, hogy az lefedje a magyarság strukturális összetételét, ezért a nagyobb népsűrűségű településeken több, míg a szórványmagyarság között kevesebb interjút kell elkészítenünk. Hangsúlyozni kell, hogy itt nem mélyinterjúról, hanem viszonylag egyszerű eldöntendő kérdésekből álló anyagról van szó. A kérdőíves munkára fiatal egyetemista, vagy munkanélküli személyeket alkalmazunk, így is támogatva őket.

A projekt második fő fázisa a kutatás által **begyűjtött agyag feldolgozása**, tudományos következtetések levonása és azok publikálása. Ezt a munkát a Regionális Tudományi Társaság tagsága végzi, azon Phd hallgatók vezetésével, akiket az RTT ösztöndíjaz, illetve más kutatók segítségével. Ebben a kutatásban mindenekelőtt hangsúlyt fektetünk az általános közérzetre, a iskolázottságra, az írásbeliségre, továbbfejlődési lehetőségekre, a saját egészségre, a fogyasztási szerkezetre. Ezeket az adatokat a nyilvános statisztikai adatokkal (gazdaság, egészségügy, szociális kérdések, népesség) összevetve különböző bonyolult számítási algoritmusokon keresztül kapjuk meg a végleges tudományos eredményeket, amik összevethetők lesznek bármely más régió hasonló tudományos eredményeivel.

Az RTT biztosítja a **kereteket a tudományos munka prezentációjára**, ami nyomtatott formában kötetben ölt anyagi formát illetve ennek bemutatására nagyszabású **nemzetközi konferenciát** szervezünk amelyen mind a kiadványt mind az elért eredményeket prezentáljuk, a hazai, magyarországi és más Uniós országokból érkezett kisebbségi kutatók számára. A konferenciának azért is van jelentősége, mert itt mutatjuk be a sajtó és a nagyközönség számára is az elkészült munkát, így is bizonyosságot adva arról, hogy a vajdasági magyarság kiáll a jövőjéért.

A projekt összesen 5 hónapig tart 2008 június 1.-től október 31. ig. Az első két hónapban kerül sor az empirikus kutatásra, majd a következő két hónap során a tudományos eredmények kidolgozása, illetve a záró hónapban a munka bemutatása, és a projekt értékelésére kerül sor.

Ezzel az úttörő munkával egy olyan folyamat első lépését tesszük meg, ami mind a vajdasági magyarság számára kiemelkedő jelentőséggel bír, mind az egyetemese kisebbségi létnek lehet egy **olyan építő köve - példája, amelyet más hasonló helyzetben lévő kisebbségek számára is követendő** példaként szolgálhat és amit mi a kidolgozott módszer alapján módosításokkal másoknak is átadhatunk.